МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Підготовки — бакалаврів
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань — 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності — 053 «Психологія»
(код і найменування спеціальності)

2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія управління» спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти IV курсу.

Розробник: док. пед. наук, професор С. В. Сапожников

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2021 року № 1

Зав. кафедри _____ док. пед. наук, професор С. В. Сапожников
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «28» серпня 2021 року

Гарант освітньої програми _____ к. псих. наук Г. Г. Колінець
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «31» серпня 2021року

Завідувач навчально-методичного відділу _____ І. В. Зеркаль
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	**Заочна**
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	ОДФ 2. 02 Загальна психологія з практикумом ОДФ 2. 09 Соціальна психологія ОДФ 2. 21 Психологія конфлікту	ОДФ 2. 02 Загальна психологія з практикумом ОДФ 2. 09 Соціальна психологія ОДФ 2. 21 Психологія конфлікту
Курс	IV	IV
Семестр	8	11-12
Загальний обсяг годин / кредитів	120/4	120/4
Кількість змістовних модулів	5	5
Годин на аудиторне вивчення	55	12
Годин на самостійне вивчення	65	108
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкрити психологічні закономірності управлінської діяльності, дати студентам знання, що застосовуються при вирішенні проблеми управління організацією та її членами.

Завдання :

– розкрити теоретичні поняття і положення психології управління, сучасні підходи до розуміння управління соціальними системами, структуру та категоріальний апарат психології управління, психологічні закономірності управлінської діяльності, методи психологічних досліджень в управлінні;

– навчити студентів використовувати одержані знання для забезпечення ефективної управлінської діяльності, реалізовувати основні напрями роботи практичного психолога в управлінській практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– теоретико-методологічні основи психології управління, основні поняття психології управління, міждисциплінарні зв'язки, історію становлення та розвитку психології управління;

– психологію управлінської діяльності, психологічні основи професіоналізму, морально-психологічні та соціокультурні засади управління, психологічний зміст функцій управління;

– психологію особистості керівника, його професійно важливі якості та риси, характеристику стилів керівництва, психологію досягнення кар'єри;

психологію організації, феномени відповідальності та влади в організації, психологічні особливості командоутворення, особливості управління організацією у ситуації нововведення;

– соціально-психологічні аспекти управління: психологія ділового спілкування, психологію конфлікту та формування сприятливого соціально-психологічного клімату в організації;

– психологічні аспекти управління людськими ресурсами;

– основні напрями роботи психолога в організації.

вміти:

– аналізувати основні поняття та теоретичні положення психології управління;

– демонструвати практичні навички ділового спілкування, адекватного сприймання і здійснення ефективного психологічного впливу на членів групи, подолання труднощів у сфері спільної діяльності, розв'язання конфліктів;

– застосовувати методи психології управління в практичній діяльності, розробляти рекомендації щодо становлення і розвитку керівника, встановлювати ділові контакти,

– підбирати і використовувати активні методи навчання для активізації діяльності персоналу;

– проводити просвітницьку, психодіагностичну, експертну, психокорекційну, психоконсультативну та психотерапевтичну роботи із проблем управлінської діяльності.

1. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Психологія управління» забезпечує набуття здобувачами освіти ряду ***компетентностей*.**

Компетентності, що формуються:

Інтегральна компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

СК12 Здатність до реалізації психологічної діяльності в етнічному середовищі.

Програмні результати навчання:

ПР 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР20 Критично оцінювати надзвичайні ситуації та діяти відповідно до інструкцій, приймати самостійні рішення в межах повноважень; обирати та здійснювати відповідні профілактичні заходи спрямовані на безпеку життєдіяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Місце психології управління в системі наукового знання.

Тема 1. Психологія управління як галузь психологічного знання.

Поняття предмета психології управління. Відсутність єдиного розуміння предмета психології управління. Підходи до визначення предмета психології управління.

Основні завдання психології управління. Зв'язок завдань і функцій психології управління. Види функцій: теоретико-пізнавальна, прогностична, інформаційна, соціально-психологічна, етнопсихологічна, гуманістична, прикладна та ін.

Структура психології управління. Зв'язок структури із завданнями і функціями психології управління. Основні поняття психології управління: соціальне управління, керівник, менеджер, комунікативний потенціал керівника, організація, управлінська кар'єра, мотиваційна сфера керівника, стиль керівництва, управлінська діяльність, ділове спілкування, людський чинник та ін.

Психологія управління як галузь психологічної науки. Міждисциплінарні зв'язки психології управління. Зв'язок психології управління із загальною психологією та іншими галузевими психологічними науками, такими як етнопсихологія, соціальна психологія, акмеологія, психологія кар'єри, інженерна психо-

логія, психологія особистості, психологія творчості, вікова та педагогічна психологія, економічна психологія та психологія бізнесу, психологія праці та організаційна психологія, практична психологія.

Зв’язок психології управління з філософією, соціологією, політологією, етикою.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Тема 2. Методологія та методи психології управління.

Принципи психології управління: історизму, об'єктивності, системності, комплексності, єдності свідомості й діяльності, активності, розвитку, соціальної спрямованості, законності, гласності, співвідношення єдиноначальності та колегіальності, співвідношення повноважень та відповідальності, зворотного зв'язку. Взаємозв'язок і співвідношення методології і методики наукового дослідження: загальна методологія, спеціальна методологія та конкретні методи дослідження.

Методи психології управління. Класифікація методів психології управління. Психологічні методи вивчення особистості в управлінні: спостереження, опитування, експерименту, вивчення документів та ін. Соціально-психологічні методи вивчення організації в структурі управління: методи соціально-психологічного впливу (переконання, навіювання, наслідування, зараження), соціометрії, групової оцінки особистості та ін. Методи, спрямовані на розв'язання управлінських завдань та прийняття управлінських рішень: «мозкового штурму», «гарної ідеї», синектики тощо.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Змістовний модуль 2. Психологія управлінської діяльності.

Тема 3. Психологічна структура управлінської діяльності.

Психологічна структура управління (Л. Орбан-Лембрик). Місце управлінської діяльності в структурі управління. Цілі, мотиви, взаємовідносини, ціннісні орієнтації учасників управлінського процесу. Психологічні та соціокультурні чинники ефективності управлінської діяльності.

Поняття категорій «професіоналізм управлінської діяльності» та «професіоналізм керівника». Компоненти професіоналізму управлінської діяльності керівника: професіоналізм діяльності керівника, професіоналізм спілкування та своєрідність стосунків, професіоналізм особистості керівника, сукупні показники активної діяльності персоналу.

Акмеологічний підхід до проблеми становлення особистості керівника професіоналом (Л. Е. Орбан-Лембрик).

Зростання ролі морально-психологічного чинника в управлінні. Взаємозв'язок етики і психології в управлінській діяльності. Компоненти морального здоров'я учасників управлінського процесу. Поняття професійної етики в діяльності керівника.

Соціокультурна та етнопсихологічна обумовленість управлінської діяльності. Поняття «культура управління». Порівняльний аналіз японської та американської моделей управління. Європейська модель управління. Соціокультурна та етнопсихологічна характеристика вітчизняної моделі управління.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Тема 4. Психологічний зміст функцій управління. Підходи до класифікації функцій управління.

Психологічні особливості планування. Поняття стратегічного та тактичного планування. Основні етапи розроблення та реалізації стратегії організації.

Психологія прийняття управлінських рішень. Індивідуальна та групова форми прийняття управлінських рішень. Види та типи управлінських рішень: програмовані, непрограмовані, інтуїтивні, раціональні, імпульсивні, врівноважені, рішення з ризиком, обережні, інертні. Основні етапи прийняття управлінських рішень.

Організація діяльності як функція управління. Специфіка організації діяльності в умовах формальних і неформальних взаємозв'язків, Соціально-психологічні способи координації і регуляції керівником видів діяльності підлеглих.

Мотивація як функція управління. Теорії мотивації індивідів в організації: теорії потреб (К. Левін, Г. Мюррей, А. Маслоу, К. Алдерфер), двофакторна теорія

мотивації Ф. Герцберга, біхевіористські теорії мотивації (Д.Б. Уотсон, М. Майєр, Б.Ф.Скіннер), когнітивні теорії мотивації (Дж. Роттер, Л. Фестингер та ін.), теорія очікування В. Врума. Внутрішній і зовнішній боки мотивації людської поведінки в сфері управління. Мотив досягнення успіху і мотив уникнення невдачі (Д. Макклеланд, Д. Аткінсон, Х. Хекхаузен).

Соціально-психологічна функція. Регулювання процесів поведінки і дій робітників в організації, обміну інформацією, психологічної підтримки, особливостей ділового спілкування та ін.

Психологічні особливості контролю в організації. Вимоги до ефективного контролю.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Змістовний модуль 3. Психологія особистості керівника

Тема 5. Психологія особистості керівника.

Поняття мотиваційної сфери керівника. Мотивація посадового росту. Потреба особистісного розвитку. Мотиви управлінської активності. Мотивація досягнення успіху, потреба у владі і приналежності до групи (Д. Макклелланд). Криза управлінської мотивації.

Поняття ролі в психології управління. Соціальна роль у професійній діяльності. Психологічна природа управлінських ролей. Класифікація ролей (Х.Мінцберг). Керівник і лідер організації. Концепції керівництва і лідерства. Керівник як новатор. Керівник як вихователь.

Суб’єктивні та об’єктивні передумови розвитку особистості керівника: наявність здоров’я, психологічна готовність до здійснення спільної діяльності, батьківська модель підприємництва, базове навчання, досвід трудової діяльності тощо. Джерела управлінського розвитку: цінність взаємодії з колегами, приклад вищого керівництва, самостійність та ін. Особистісний характер вибору джерел управлінського розвитку.

Соціокультурний та етнопсихологічний контекст гендерних ролей.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Тема 6. Психологія стилів та типів керівництва.

Психологічні підходи до аналізу стилів керівництва. Підхід з позиції особистісних рис щодо стилю керівництва та лідерства (Кречмер, Шелдон, якості лідера). Поведінковий підхід до вивчення стилів керівництва. Ситуаційний підхід.

Традиційна концепція управління: авторитарний, демократичний, ліберальний стилі керівництва. Новаторська концепція управління: «прихований» або «анонімний», «відкритий» («видимий»), виконавчий, ініціативний та інші стилі керівництва.

Поняття типу керівника в психології управління. Об'єктивні й суб'єктивні чинники, що впливають на формування типу керівника.

Постать керівника в історії розвитку суспільства. Сучасні типи керівників (бюрократичні, конкуруючі, компромісні, «люди компанії», «гравці», «штабісти», «борці за справедливість», «імітатори» та ін.). Опорні й ажурні типи керівників за Ю. Красовським. Соціокультурний контекст типології керівників.

Психологічні особливості стилів управління. Психологія індивідуального стилю управління. Керівництво й лідерство як психологічний феномен. Професіоналізм і компетентність керівника. Професіограма керівника. Підходи до визначення професійно важливих якостей керівника. Час, його сприйняття й ефективність діяльності керівника. Керівник як командний гравець.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Тема 7. Психологія стресу у діяльності керівника.

Поняття стресу і ризику в психології управління. Стадії стресу. Ознаки стресу. Професійний стрес та чинники, що впливають на його виникнення в організаціях. Модель професійного стресу за Л.Карамушкою.

Поняття синдрому «професійного вигорання» керівника. Основні підходи до вивчення синдрому «професійного вигорання». Психологічні прояви синдрому «професійного вигорання» в управлінській діяльності.

Профілактика стресів та професійного вигорання у керівників. Управлінський розвиток керівника і проблема ортобіозу. Гігієна в структурі ортобіозу: гігієна праці, гігієна

спілкування, особиста гігієна(В. Шепель).

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Тема 8. Психологія становлення професійної кар'єри управлінця.

Розгляд поняття кар'єра з позиції різних галузей науки (соціології, соціальної психології, психології, соціоніки, менеджменту людських ресурсів, менеджменту організацій). Підходи до класифікацій видів кар'єри.

Аналіз психологічних особливостей етапів (стадій кар'єри). Співвідношення стадій кар'єри та потреб, статусу, позицій особистості.

Психологічні чинники, що впливають на розвиток кар'єри: пов'язані безпосередньо з особистістю; пов'язані із взаємодією особистості із організаційним середовищем; що відображають більш узагальнені інституціональні впливи.

Психологічні основи розвитку професійної кар'єри управлінця. Поняття професійної ідентифікації, психолого-управлінського самовизначення, мотиваційної основи професійної діяльності, активності особистості, професіоналізму, професійно важливих якостей та рис особистості керівника, комунікативної компетентності, професійної етики управлінця.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Змістовний модуль 4. Психологія організації в управлінні.

Тема 9. Психологічна характеристика організації в управлінні.

Поняття організації в управлінні. Поняття організаційної структури. Функціональний та системно-цільовий підходи до питань формування організаційних структур управління. Формальні і неформальні структури. Висока і плоска структури організацій.

Соціально-психологічна характеристика організації. Психологічна проблема розвитку групи як структурного елементу організації. Психологічні особливості спільної діяльності в організації. Поняття колективного суб'єкту управління.

Поняття команди. Феномен конкуренції. Ознаки конкурентоздатної особистості та конкурентоздатної команди. Формування конкурентоздатної команди в організації.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Тема 10. Психологія відповідальності, влади та авторитету в організації.

Психологічні основи відповідальності особистості. Психологічна структура та показники відповідальності. Поняття відповідальності в психології управління. Мотивація відповідальної поведінки керівника. Мотиваційні джерела осмислення предмета відповідальності в управлінні. Сфери вияву відповідальності в організації.

Поняття влади і авторитету в психології управління. Джерела влади і авторитету. Психологічні характеристики влади і авторитету. Психологія впливу керівника на підлеглих як прояв його влади і авторитету в організації. Двосторонній та односторонній характер впливу. Психологія псевдо авторитет.

Література [1, 3, 6, 7, 11]

Тема 11. Психологія управління нововведеннями в організації.

Постановка проблеми нововведень в психології управління. Детермінованість нововведень зовнішніми й внутрішніми чинниками. Типологія особистісного ставлення до нововведень. Психологічна характеристика противників, скептиків, нейтралів, ентузіастів та прихильників змін в організації Етапи здійснення нововведень.

Психологічна формула «визрівання» людини (або групи) до готовності сприймати зміни. Психологічні механізми сприймання нового. Психологічні бар'єри при нововведеннях. Взаємозв’язок нововведень з ризиком та стресовою реакцією у персоналу організації.

Література [1, 3, 5, 11]

Змістовний модуль 5. Соціально-психологічні аспекти управління.

Тема 12. Соціально-психологічні параметри управління. Психологія ділового спілкування.

Комунікативна природа управління (Л. Орбан-Лембрик). Комунікація як соціально-психологічна функція управління; як інтегруюча складова, що забезпечує виконання інших функцій управління; як комунікативна структура організації.

Комунікативний потенціал особистості керівника. Психологічні складові та характеристики комунікативного потенціалу керівника.

Поняття соціально-психологічного середовища організації. Внутрішні і зовнішні зв'язки організації. Соціально-психологічний простір організації (В.Казміренко).

Соціально-психологічна характеристика ділового спілкування. Соціально-психологічна специфіка ділового спілкування в управлінській діяльності. Форми та типи управлінського спілкування. Ділове спілкування як засіб управлінського впливу. Соціально-психологічні чинники ефективності психологічного впливу керівника на підлеглих. Етнокультурна та етнопсихологічна детермінація управлінського спілкування. Психологія ведення ділових переговорів. Призначення, функції та види ділових переговорів. Стадії ведення переговорів. Психологічна, організаційна, змістовна та тактична підготовка переговорів. Психологічна характеристика власне переговорного етапу. Завершення переговорів та аналіз їх результатів.

Тактичні прийоми та методи підготовки і ведення переговорів. Психологічні механізми стимуляції активності на переговорах.

Психологічні особливості ведення телефонних розмов.

Література [1, 2, 6, 7, 11]

Тема 13. Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв'язання.

Поняття конфлікту в психології управління. Сутність психологічних механізмів конфліктів. Підходи до класифікації конфліктів в управлінні. Види конфліктів в організації.

Основні джерела виникнення конфліктів в управлінні. Причини виникнення конфліктів, пов'язаних із психологічними особливостями учасників управлінського процесу.

Форми перебігу конфлікту в організації. Форми поведінки учасників управлінського процесу в ситуації конфлікту. Типи поведінки людини в конфлікті (метод Томаса-Кілмена). Принципи та методи подолання конфліктів в управлінні.

Роль керівника у вирішенні конфліктів підлеглих.

Формування прийнятного соціально-психологічного клімату в організації.

Література [1, 2, 5, 7, 10]

Тема 14. Поняття реклами, іміджу та бренду в психології управління.

Реклама як соціально-економічне явище та психологічний феномен. Мотиви звернення до реклами: утилітарні, естетичні, мотиви престижу, досягнення, уподібнення, традиції.

Моделювання процесів рекламної діяльності в організації. Принципи рекламної діяльності в організації. Психологічні особливості планування рекламної компанії. Контроль за ефективністю реклами в організації.

Поняття іміджу в психології управління. Психологічні особливості іміджу керівника. Психологічний зміст поняття "імідж організації". Складові іміджу організації. Поняття бренду. Технології формування бренду керівника.

Література [2, 5, 7, 10]

Тема 15. Психологічні аспекти управління кадрами.

Актуальність психологічних аспектів управління кадрами. Цілі й завдання психології управління людськими ресурсами.

Психологія прогнозу та планування управлінського розвитку. Психологічні аспекти планування кадрів. Чинники впливу на процес планування. Етапи планування. Психологічні основи добору кадрів. Аналіз ефективності проведення співбесіди при прийомі на роботу. Основні вимоги до резюме. Способи і методи добору кадрів. Психологічний професійний відбір.

Оцінка діяльності персоналу: індивідуальна, групова, кадрова, експертна, психологічна. Аналіз психологічних критеріїв атестації кадрів. Дотримання соціально-психологічних вимог оцінювання персоналу організації.

Література [2, 6, 7, 10]

Тема 16. Психологічні особливості проектування освіти та навчання персоналу і організації.

Особистісна орієнтація сучасної освіти і навчання. Специфіка навчання та підготовки кадрів в сучасних українських організаціях.

Психологічні чинники ефективності навчання. Комунікативна підготовка персоналу. Психологічне забезпечення системи формування кадрів управління.

Література [1, 3, 5, 10]

Тема 17. Основні види діяльності психолога в організації.

Просвітницька діяльність практичних психологів у сфері управління. Головні призначення просвітницької роботи психологів у організації. Основні види просвітницької роботи (лекції, бесіди, тренінги, виставки психологічної літератури, колонки в пресі та ін.). Організаційні форми психологічної просвіти (індивідуальні, фронтальні, групові).

Діагностична та експертна діяльність практичних психологів щодо оптимізації управління організаціями. Основні напрями діагностичної роботи у сфері управління. Психолого-управлінська експертиза.

Прогнозування та профілактика як види діяльності практичних психологів у сфері управління. Основні завдання психологічної профілактики в організації: прогнозування можливих ускладнень, визначення соціально-психологічних умов, за яких цим ускладненням можна було б запобігти, Розробка спеціальних заходів, які сприяли б реалізації цих умов.

Особливості психокорекційної, психоконсультативної та психотера певтичної діяльності практичних психологів із проблем освітнього менеджменту.

Поняття управлінського консультування. Основні завдання соціально-психологічного консультування кадрів управління. Поняття психолого-акмеологічного консультування в організації. Модель психолого-організаційного консультування.

Література [1, 4, 5, 10]

Тема 18. Використання активних методів навчання щодо психологічного забезпечення ефективності управлінської діяльності.

Поняття ділової гри. Види ділових ігор. Завдання ділових ігор. Основні вимоги до підготовки та проведення ділових ігор.

Особливості проведення рольових ігор. Етапи проведення рольових ігор.

Поняття тренінгу. Використання соціально-психологічного тренінгу для підвищення ефективності управлінської діяльності керівника. Використання тренінгів у роботі з персоналом. Особливості роботи тренінгової групи. Вимоги до особистості тренера.

Література [1, 16, 21, 22]

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										Форма конт-
	денна форма					Заочна форма					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	п	С	с.р.		л	п	лаб	с.р.	
Змістовий модуль 1. Місце психології управління в системі наукового знання.											
Тема 1. Психологія управління як галузь психологічного знання.	8	2			6	8	2			6	У
Тема 2. Методологія та методи психології управління.	5	2	2	1		6				6	ПК
Всього годин за модулем 1	13	4	2	1	6	14	2			12	
Змістовий модуль 2. Психологія управлінської діяльності.											
Тема 3. Психологічна структура управлінської діяльності	8	2		2	4	6				6	К
Тема 4. Психологічний зміст функцій управління	2		2			8		2		6	ПК
Всього годин за модулем 2	10	2	2	2	4	14		2		12	
Змістовий модуль 3. Психологія особистості керівника											
Тема 5. Психологія особистості керівника.	8		2	2	4	6		2		6	ПК К
Тема 6. Психологія стилів та типів керівництва.	6		2		4	8				6	У
Тема 7. Психологія стресу у діяльності керівника.	8		2	2	4	10			2	8	У
Тема 8. Психологія становлення професійної кар’єри управлінця.	2	2				6				6	К
Всього годин за модулем 3	24	2	6	4	12	30		2	2	26	
Змістовий модуль 4. Психологія організації в управлінні.											
Тема 9. Психологічна характеристика організації в управлінні.	6	2			4	6				6	ПК
Тема 10. Психологія відповідальності, влади та авторитету в організації.	6	2			4	10	2			8	К
Тема 11. Психологія управління нововведеннями в організації.	4		2	2		6				6	У

Всього годин за модулем 4	16	4	2	2	8	22	2			20	
Змістовий модуль 5. Соціально-психологічні аспекти управління.											
Тема 12. Соціально-психологічні параметри управління. Психологія ділового спілкування.	8	2			6	6				6	ПК
Тема 13. Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв'язання.	8			2	6	6				6	К
Тема 14. Поняття реклами, іміджу та бренду в психології управління.	10		2	2	6	6				6	К
Тема 15. Психологічні аспекти управління кадрами.	8	2			6	8				8	У
Тема 16. Психологічні особливості проектування освіти та навчання персоналу і організації.	10		2	2	6	6				6	ПК
Тема 17. Основні види діяльності психолога в організації.	9	2	2		5	6				6	ПК
Тема 18. Використання активних методів навчання щодо психологічного забезпечення ефективності управлінської діяльності.	4	2	2			2	2				КР
Всього годин за змістовим модулем 5	57	8	8	6	35		2			38	
Всього годин	120	20	20	15	65	120	6	4	2	108	

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка конспектів – ПК
тестування – Т
колоквіум – К

5. Теми лекцій

№ З/П	Назва теми	Кількість годин		Максим. кіл-ть балів
		Деннна форма	Заочна форма	
1	Психологія управління як галузь психологічного знання.	2	2	
2	Методологія та методи психології управління.	2		
3	Психологічна структура управлінської діяльності	2		
4	Психологія становлення професійної кар'єри управлінця	2		
5	Психологічна характеристика організації в управлінні.	2		
6	Психологія відповідальності, влади та авторитету в організації.	2	2	
7	Соціально-психологічні параметри управління. Психологія ділового спілкування.	2		
8	Психологічні аспекти управління кадрами.	2		
9	Психологічні аспекти управління кадрами.	2		

10	Використання активних методів навчання щодо психологічного забезпечення ефективності управлінської діяльності.	2		
	Усього годин	20	4	

5. Практичні заняття

№ З/П	Назва теми	Кількість годин		Максим. кіл-ть балів
		Деннна форма	Заочна форма	
1	Методологія та методи психології управління.	2		1
2	Психологічний зміст функцій управління	2	2	1
3	Психологія особистості керівника.	2		1
4	Психологія стилів та типів керівництва.	2	2	1
5	Психологія стресу у діяльності керівника.	2		1
6	Психологія управління нововведеннями в організації.	2		1
7	Поняття реклами, іміджу та бренду в психології управління.	2		1
8	Психологічні особливості проектування освіти та навчання персоналу і організації.	2		1
9	Основні види діяльності психолога в організації.	2		1
10	Використання активних методів навчання щодо психологічного забезпечення ефективності управлінської діяльності.	2		1
	Усього годин	20	4	10

6. Теми семінарських занять

№ З/П	Назва теми	Кількість годин		Максим. кіл-ть балів
		Деннна форма	Заочна форма	
1	Методологія та методи психології управління.	1		2
2	Психологічна структура управлінської діяльності	2		3
3	Психологія особистості керівника.	2		3
4	Психологія стресу у діяльності керівника.	2	2	3
5	Психологія управління нововведеннями в організації.	2		3
6	Тема 13. Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв’язання.	2		3
7	Тема 14. Поняття реклами, іміджу та бренду в психології управління.	2		3
8	Психологічні особливості проектування освіти та навчання персоналу і організації.	2		3
	Усього годин	15	2	23

7. Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Кількість годин		Мак-сим
		Деннна форма	**Заочна форма**	
1	Психологія управління як галузь психологічного знання.	6	6	1
2	Методологія та методи психології управління.	-	6	1
3	Психологічна структура управлінської діяльності	4	6	1
4	Психологічний зміст функцій управління	-	6	1
5	Психологія особистості керівника.	4	6	1
6	Психологія стилів та типів керівництва.	4	6	1
7	Психологія стресу у діяльності керівника.	4	8	1
8	Психологія становлення професійної кар'єри управлінця	-	6	1
9	Психологічна характеристика організації в управлінні.	4	6	1
10	Психологія відповідальності, влади та авторитету в організації.	4	8	1
11	Психологія управління нововведеннями в організації.	-	6	1
12	Соціально-психологічні параметри управління. Психологія ділового спілкування.	6	6	1
13	Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв'язання.	6	6	1
14	Поняття реклами, іміджу та бренду в психології управління.	6	6	1
15	Психологічні аспекти управління кадрами.	6	8	1
16	Психологічні особливості проектування освіти та навчання персоналу і організації.	6	6	1
17	Основні види діяльності психолога в організації.	5	6	1
	Усього годин	65	108	17

8 Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

1. Узагальнений психологічний портрет керівника.
2. Імідж керівника та його складові.
3. Імідж організації та принципи його створення.
4. Технології прийняття управлінських рішень.
5. Коучінг як метод допомоги керівникові.
6. Стратегічне та оперативне планування.
7. Індивідуальний стиль керівництва.
8. Проблема мотивації організаційної поведінки, діяльності.
9. Влада та вплив як психологічні феномени.
10. Причини виникнення стресових ситуацій в сфері управління. Роль керівника у попередженні стресових ситуацій.
11. Психологічний аналіз прийняття управлінських рішень керівниками. 48. Основні вимоги до прийняття управлінських рішень.
12. Психологічні особливості основних стилів керівництва.
13. Психологічні основи індивідуального стилю керівництва.

9. Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПРН 9 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»; есе;

ПРН 10 - лекція, навчальна дискусія; презентація, «займи позицію, «мозковий штурм», «метод Прес»;

ПРН 13 – лекція, проблемне навчання, робота в малих групах; демонстрація, презентація, інструктаж, «навчаючись-учусь»;

ПРН 14 – індивідуальні роботи, «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»;

ПРН 15 – моделювання; «коло ідей», дискусія; проблемний виклад; дослідницький метод;

ПРН 20 – «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь», «мікрофон», рольова гра, імітація, «ажурна пилка», «ток-шоу».

10. Методи контролю

- Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

- Методи письмового контролю: письмове тестування, модульна контрольна робота.

- Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота																		Інд. досл. завд.	Підсумковий	Сума балів
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3				ЗМ4			ЗМ5							10	40	100
		Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15	Т16	Т17	Т18			
1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2			
Самостійна робота студентів																				
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				

Критерії оцінювання знань студентів
Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	

82-89	**B**	добре	зараховано
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Вид роботи	**Критерії оцінки**	**Бали**
Поточні опитування		
Усна відповідь	Знання історії розвитку питання, основних сучасних напрямків розвитку питання. Розкритий зміст психічних процесів, визначена сутність психологічних явищ та встановлені взаємозв'язки між ними. Матеріал викладений логічно, послідовно, без помилок, з проявленням здатності студента диференціювати, інтегрувати знання, з'ясовувати психологічні терміни.	5
	Знання історії розвитку питання, основних сучасних напрямків розвитку питання. Розкритий зміст психічних процесів, визначена сутність психологічних явищ та встановлені взаємозв'язки між ними. Але відповідь потребує доробки, відсутнє узагальнення відповіді, наявні помилки, не пояснюються деякі терміни. Студент здатній диференціювати, інтегрувати знання.	4
	Задовільна орієнтація в теоретичному питанні, відповідь розкрито неповністю, розкритий зміст психологічних явищ потребує значної доробки, але може застосувати психологічні закони у практичних конкретних ситуаціях.	3
	Задовільна орієнтація в теоретичному питанні, відповідь розкрито частково, матеріал викладено з помилками	2
	Незадовільна орієнтація в теоретичному питанні, відповідь розкрито частково, матеріал викладено з помилками, не розкрито змісту поставленого питання	1
	- відповіді не дано - дано невірну відповідь	0
	Самостійна робота	
Завдання	Наявність аналізу літератури, усвідомлення її висновків, узагальнення результатів аналізу літературних джерел. Усе це студент впевнено доводить, гарно орієнтується у матеріалі, що проаналізовано.	5

	Завдання самостійної роботи виконано, однак висновки потребують подальшого осмислення та відповідності до подальшої практичної роботи. Студент невпевнений у власних висновках. Висновки зроблені, але потребують уточнення.	4
	Задовільна орієнтація в проблемі, поставленій у завданні, відповідь розкрито неповністю, є недоліки.	3
	Незадовільна орієнтація в проблемі, поставленій у завданні, матеріал завдання викладено з помилками, зміст розкрито частково.	2
	Завдання самостіної роботи виконано з численними помилками. Відповідь на завдання не є логічною і структурованою.	1
	Завдання самостійної роботи не виконано, або потребує значного доповнення. Відповіді студента свідчать про недостатню орієнтацію в матеріалі курсу.	0

Питання для екзамену з дисципліни «Психологія управління»

1. Психологія управління як наука.
2. Місце та роль психології управління у системі сучасної психологічної науки.
3. Об'єкт, предмет, мета та завдання сучасної психології управління.
4. Методи сучасної психології управління.
5. Психологічні закономірності управлінської діяльності.
6. Менеджмент як одна із форм управлінської діяльності.
7. Особистість як суб'єкт та об'єкт управління.
8. Поняття керівництва та лідерства в психології управління.
9. Основні концепції лідерства.
10. Управління ефективністю праці.
11. Поняття делегування повноважень в управлінському процесі
12. Чинники впливу на ефективність стилю керівництва.
13. Управлінські дії по запобіганню ескалації конфліктів.
14. Соціально-психологічний клімат та особливості його створення.
15. Поняття управлінського спілкування, його структура.
16. Основні комунікативні вміння керівника.
17. Найвідоміші концепції стилів управлінської діяльності
18. Теорія ситуативного управління.
19. Інновації в управлінській діяльності.

20. Внутрішні та зовнішні причини необхідності інновацій.
21. Опір нововведенням та способи його подолання в управлінській діяльності.
22. Переваги колективних методів управління
23. Конфлікт в структурах управління, його типи.
24. Функції конфлікту в соціальних системах.
25. Основні причини конфліктів в соціальних системах.
26. Управління конфліктами в соціальних системах.
27. Явище соціально-психологічної регуляції організаційної діяльності.
28. Етапи управлінської діяльності в екстремальних ситуаціях.
29. Психологічні бар'єри в управлінні організацією.
30. Зміст та структура психологічної готовності керівників до управління.
31. Мотиви управлінської діяльності керівників.
32. Компетенції сучасного керівника.
33. Управлінська команда та процес прийняття управлінських рішень.
34. Роль психологічної служби в оптимізації управління.
35. Основні форми взаємодії керівників організації та практичних психологів при розв’язання управлінських проблем.
36. Функція планування в психології управління.
37. Функція прогнозування в психології управління
38. Функція контролю та корекції в психології управління.
39. Кадрова функція керівника організації
40. Виробничо-технічні функції в психології управління.
41. Процесуальні теорії мотивації: теорія справедливості.
42. Метод мозкового штурму та його застосування в управлінській діяльності
43. Основні наукові школи управління.
44. Застосування теорії оперантного підкріплення в управлінській практиці.
45. Теорії мотивації в управлінні: двофакторна теорія Ф. Херцберга, теорія очікувань (Врум) тощо.
46. Вплив особистісних якостей на ефективність роботи в організації.
47. Організаційний стрес: причини та наслідки

48. Роль санкцій у забезпеченні ефективної поведінки працівників

11. Методичне забезпечення

– опорні конспекти лекцій;

– мультимедійні презентації;

– навчальні посібники;

– робоча навчальна програма;

– збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

12. Рекомендована література

Основна

1. Богоявленська Ю.В. Психологія управління [Текст]: Навч. посібник / Ю.В. Богоявленська, Т.П. Грабар, Є.І. Ходаківський. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2011. – 664 с.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України
3. «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» № 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, (ст.532).
4. Кулініч І. О. Психологія управління: навч. посіб. / І. О. Кулініч — К.: Знання, 2008. — 292 с.
5. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: Навч. посібник. / Л.М. Карамушка – К.: Либідь, 2003 – 344 с.
6. Лозниця В.С. Психологія менеджменту. Теорія і практика: Навчальний посібник. / В.С. Лозниця - Київ: ТОВ 'УВПК 'ЕксОб', 2001. – 512 с.
7. Орбан – Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. 2 –ге видання/ Л.Е. Орбан – Лембрик - Київ: Академвидав., 2010. – 544 с.
8. Пірен М.І. Конфлікт і управлінські ролі: соціо- психологічний аналіз [Текст] : навч.- практ. посіб. / М. І. Пірен ; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. - К. : [б.в.], 2000. - 200 с.: іл.
9. Савельєва В.С. Психологія управління: Навчальний посібник. / В.С. Савельєва.- К. : ВД «Професіонал», 2005.
10. Угрин О. Г. Психологія управління: практичний посібник / О. Г. Угрин. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 164 с.

11.Ходаківський Є. І. Психологія управління. 5-те вид. перероб. та доп. Х- 69 [текст] Підручник. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: Центр учбової літератури, 2016.

Допоміжна

1. Дзюба Т.М. Комплекс методик для діагностики психологічної готовності керівника школи до взаємодії в умовах конфлікту /За наук. ред. Л.М.Карамушки. – Полтава: ПОІППО. – 2005. – 64с.
2. Євтушенко О.Н. Психологія управління: навчальний підручник / О.Н. Євтушенко, В.М. Ємельянов, В.І. Андріяш, Т.В. Лушагіна. – Миколаїв: Ємельянова Т.В., 2019. – 292 с.
3. Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу Психологія управління (за кредитно-модульною системою). — Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. — 104 с.
4. Мельник Л. П. Психологія управління: Курс лекцій. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2002. - 176 с.
5. Прищак, М. Д. Психологія управління в організації : навчальний посібник /
6. М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Вінниця, 2016. – 150 с.
7. Шеломенцев В.М. Етикет і сучасна культура спілкування. / В.М. Шеломенцев Навчальний посібник / Київ: Лібра, 2003.- 416 с.
8. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: Навчальний посібник. / Ф.І. Хміль – К.: Академвидав, 2004. – 280 с.
9. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : Навч. посіб. / Л. Е. Орбан-Лембрик. - К. : Академвидав, 2005. - 446 с. - (Альма-матер). - Бібліогр.: с. 426-431. - укр.
10. Юрков О.С. Психологія управління: Опорний конспект. / О.С. Юрков, Т.Ю. Бубряк. – Мукачево:МДУ, 2013. – 179 с.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім.В. І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).
2. http://rada.gov.ua/ru (сайт Верховної Ради України - нормативні документи)
3. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/SoPs/2009_1/index.htm
4. http://posibnyky.vntu.edu.ua/psihol/1rozd/r111.htm
5. http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/psihologiya_upravlinnya_-_kulinich_io
6. http://www.aratta-ukraine.com/books_ua.php?id=6
7. http://osvita.ua/school/psychology/ – освіта. ua.